

GEBRUIKEN BELGISCHE GEMEENTEN NOG PESTICIDEN?

**ANALYSE VAN DE RESULTATEN PVAN ONZE ENQUÊTE OVER HET
GEBRUIK VAN PESTICIDEN IN BELGISCHE GEMEENTEN
(2015-2016)**

Pesticide
Action
Network
Europe

OKTOBER
2016

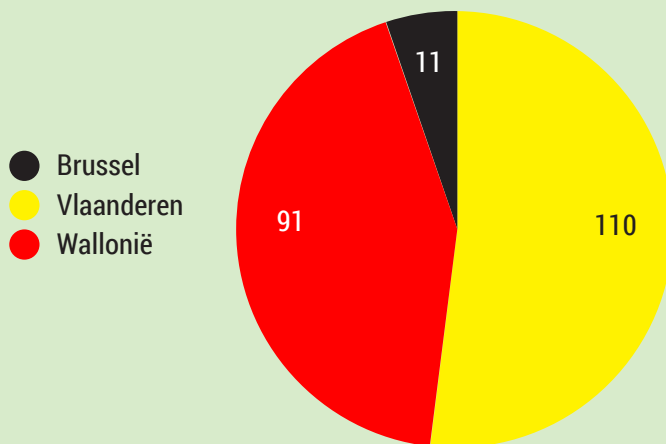
INTRODUCTIE

Dit rapport beoogt een weergave van de huidige situatie omtrent de mate van gebruik van pesticiden in Belgische gemeenten en steden, met behulp van grafieken en tabellen.

Om dit in kaart te brengen, werden sinds 2015 een aantal gegevens verzameld met behulp van een vragenlijst, bestaande uit 13 vragen, die werd opgestuurd aan alle Belgische gemeente- en stadsbesturen.

Tot op heden hebben we 212 volledig ingevulde vragenlijsten¹ van de 589 bevraagde Belgische gemeenten en steden ontvangen, wat een respons van 36% voorstelt. Dit resultaat lijkt ons toereikend en relevant genoeg om een eerste rapport op te stellen en uit te vinden welke praktijken daadwerkelijk toegepast worden. Deze studie is verre van statisch en zal nog verder verfijnd worden, naarmate we verdere respons ontvangen. Zo krijgen de gemeenten en steden die nog niet hebben geantwoord de mogelijkheid om deel te nemen aan de enquête. Overigens wensen we alle respondenten te bedanken, want zonder hen was deze eerste inventaris niet mogelijk geweest. Tot slot, verzoeken wij u ons op de hoogte te houden van initiatieven voor de invoering van alternatieve methoden in uw steden en gemeenten.

Verdeling van de 212 antwoorden over de drie gewesten

¹ U kan onze vragenlijst terugvinden op onze website: <http://www.gif-vrije-gemeenten.info/statistieken-vragenlijst>

WETGEVING

De Europese richtlijn 2009/128/CE² voorziet een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden. Het zou echter omslachtig en tijdrovend zijn om in detail te treden over de toepassing van deze richtlijn voor elk van de gewesten. Daarentegen kunnen de deadlines voor het gebruik van pesticiden in de openbare ruimte interessant blijken en dienen we ze in gedachten te houden, voor een betere interpretatie van de resultaten van deze enquête.

21/12/2001

Decreet in **Vlaanderen** voor de vermindering van het gebruik van pesticiden of wijziging van het gebruik van bepaalde soorten pesticiden. Pesticidenverbod vanaf 01/01/2015, behoudens afwijkingen, onder meer met betrekking tot invasieve soorten.

20/06/2013

Verbod op pesticiden in **Brussel** met een overgangsperiode tot 31/12/2018. Na deze datum zijn afwijkingen mogelijk, o.a. voor invasieve soorten, Rumex, distels en schadelijke organismen.

01/06/2014

Verbod op pesticiden in **Wallonië** met een overgangsperiode tot 31/05/2019. Na deze datum zijn afwijkingen mogelijk, o.a. voor uitheemse soorten, Rumex en distels,...

2) <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0128&from=NL>

ANALYSE EN INTERPRETATIE VAN DE VRAGEN

Hieronder lichten we de vragen toe die werden opgestuurd aan de Belgische steden en gemeenten en beschrijven we verder ook de resultaten, met een bijzondere aandacht voor een paar interessante aspecten.

De vragenlijst voorziet ofwel vragen met meerdere mogelijke antwoorden, ofwel een meerkeuzevraag. Dit zal per vraag nader bepaald worden bij de bespreking. De grafieken volgen eenzelfde structuur. De x-as geeft het aantal steden/gemeenten in percentage weer voor elk antwoord. De y-as stelt de antwoorden voor, elk aangeduid met een letter die onderaan de grafiek uitgelegd wordt.

12 VRAGEN

1 Gebruikt uw gemeente/stad nog pesticiden bij het onderhoud van gemeentelijke/stedelijke terreinen? p.5

2 Om welke reden(en) heeft uw gemeente/stad beslist het gebruik van pesticiden te verminderen of te stoppen? p.6

3 Hoe voorkomt u het gebruik van pesticiden voor onkruidbestrijding? p.7

4 Welke alternatieve bestrijdingsmethode(n) past u toe? p.8

5 Wanneer u geen gebruik maakt van pesticiden, hoe bestrijdt u dan bepaalde schadelijke insectensoorten? p.10

6 Welke alternatieve bestrijdingsmethode(n) gebruikt u tegen bepaalde insecten, zoals wespen? p.11

7 Wanneer u geen gebruik maakt van pesticiden, hoe bestrijdt u dan bepaalde plagen (ratten, muizen, ...)? p.12

8 Heeft u onderhouds- en beheerspraktijken van groene zones opgezet ten gunste van bijen en wilde bestuivers? p.13

9 Wordt u geconfronteerd met woekerende (invasieve) planten? Zo ja, welke? p.14

10 Welke bestrijdingsmethode(n) heeft u geïmplementeerd tegen invasieve planten? p.15

11 Welke terreinen vormen het grootste probleem voor een pesticidevrij beheer? p.16

12 Perceptie van het werk dat de gemeente verricht voor de vermindering van het pesticidegebruik p.17

1 Does Gebruikt uw gemeente/stad nog pesticiden bij het onderhoud van gemeentelijke/stedelijke terreinen?

(antwoord met één keuzemogelijkheid)

Tabel 1 % van het aantal gemeenten die momenteel al dan niet gebruik maken van pesticiden

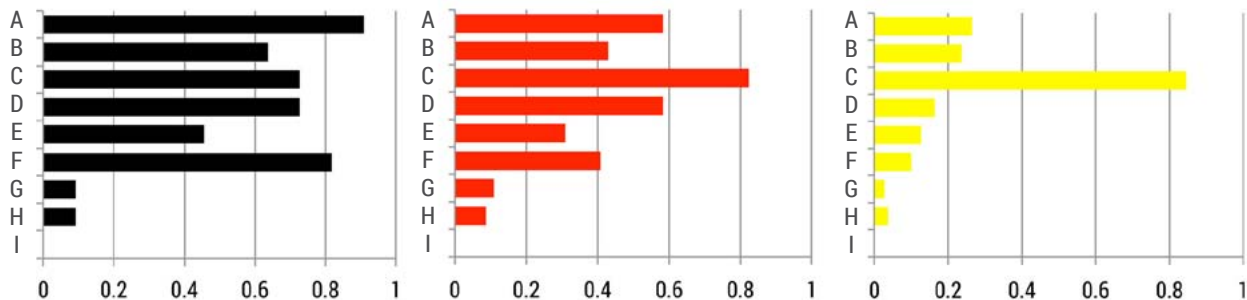
	Brussel	Vlaanderen	Wallonië
Nee	64	77	52
Ja	36	33	48

Op het eerste gezicht, daar verheugen wij ons ook over, is er voor elk van de drie gewesten een meerderheid die geen enkele chemische stof gebruikt op de terreinen. Vlaanderen behaalt een beter score (77%) dan Brussel (64%) en Wallonië (52%). Wat waarschijnlijk verklaard kan worden door het feit dat het verbod op pesticiden in Vlaanderen, behoudens afwijkingen, sinds 1 januari 2015 van kracht is.

Toch dient dit optimistische resultaat genuanceerd te worden. Sommige gemeenten beschouwen zichzelf namelijk als pesticidevrij, ondanks een, door de wet gereguleerd, gebruik van bepaalde producten in specifieke gevallen. Ofwel komt dit omdat de wet nog niet volledig het gebruik van pesticiden verbiedt, zoals het geval is voor Wallonië en Brussel, ofwel omdat afwijkingen het gebruik van bepaalde fytosanitaire producten (gewasbeschermingsmiddelen) mogelijk maken in bepaalde omstandigheden in het Vlaams Gewest (zie punten 10 en 11 hieronder). Andersom hebben andere gemeenten waarschijnlijk “ja” geantwoord terwijl ze een gedifferentieerd beheer toepassen voor hun groene zones en slechts zelden pesticiden gebruiken. Alle gemeenten die hebben geantwoord, gebruiken alternatieve methoden voor het beheer van hun openbare ruimten.

2 Om welke reden(en) heeft uw gemeente/stad beslist het gebruik van pesticiden te verminderen of te stoppen?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Op deze vraag kregen we van de twee grootste gewesten van het land voornamelijk dit antwoord: de wettelijke bepalingen. Dat verklaart de voornaamste reden voor een wijziging in onderhoudsmethoden. Het geldt meer voor het noorden van het land (84,5%) dan voor het zuiden (68%). Daarnaast is het verschil tussen de eerste reden en de anderen (de tweede reden voor de twee gewesten is de vrijwaring van biodiversiteit) ook meer relevant voor Vlaanderen dan Wallonië. Er moet echter gewezen worden op het feit dat het, om technische redenen, niet altijd mogelijk was voor de gemeenten om meerdere antwoorden aan te duiden (vooral op Vlaams niveau). In dat geval werd voornamelijk “wettelijke bepalingen” geselecteerd. Zoals vooraf gezien (zie punt 2 hierboven) is het gebruik van pesticiden in Vlaanderen, behoudens afwijkingen, verboden sinds 1 januari 2015, wat dit resultaat enigszins verklaart.

● Brussel

● Vlaanderen

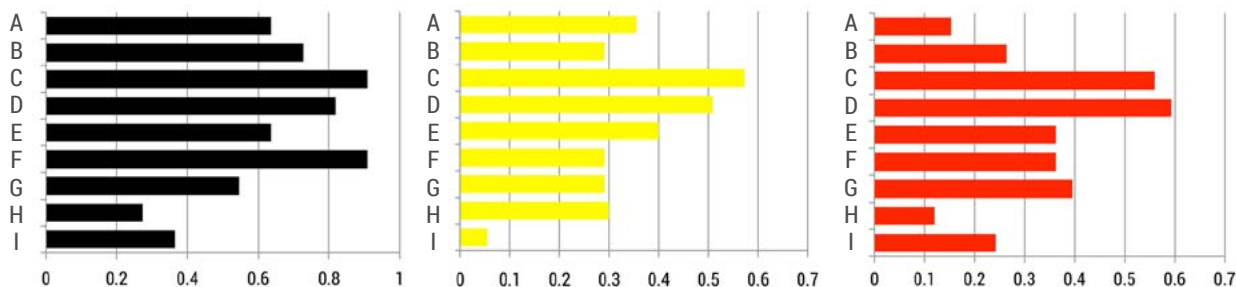
● Wallonië

- A Biodiversiteit
- B Kwaliteit van de waterlopen
- C Wettelijke bepalingen
- D Volksgezondheid
- E Drinkwaterkwaliteit
- F Gezondheid van de tuiniers/werklieden
- G Economische redenen
- H Onder druk van de bevolking
- I Andere redenen

De cijfers voor Brussel daarentegen zijn heel verschillend. De eerste keuze berust op een meer ecologisch aspect, namelijk het behoud van biodiversiteit (91%). Daarna was de gezondheid van het personeel een doorslaggevend element in de beslissing en slechts daarna kwam het naleven van verplichte wettelijke bepalingen, op dezelfde voet als volksgezondheid (72%).

Wij wensen te benadrukken dat de gemeenten die recent pesticidevrij werden, dit waarschijnlijk hebben gedaan onder impuls van de verplichte wetgeving, wat niet inhoudt dat sommigen onder hen niet eerder een gedifferentieerd beheer ingesteld hadden voor hun natuurlijk erfgoed, door op sommige plaatsen spontane vegetatie te laten groeien en pesticiden te gebruiken op andere plaatsen.

3 Hoe voorkomt u het gebruik van pesticiden voor onkruidbestrijding? (meerdere antwoorden mogelijk)

De drie grafieken hierboven geven aan dat de gemeenten op meerdere en verschillende manieren aan een ecologische onkruidbestrijding doen. De bodembedekkers en het hakselhout zijn echter zeer populair in de drie gewesten. Sommige respondenten gaven zelfs aan (zichtbaar in de grafiek) dat ze het noodzakelijk achtten om verschillende methoden toe te passen voor een goed resultaat. Andere oplossingen werden ook genoemd: een karton in plaats van het worteldoek, azijnconcentraat, straatstenen regelmatig opvoegen, ...

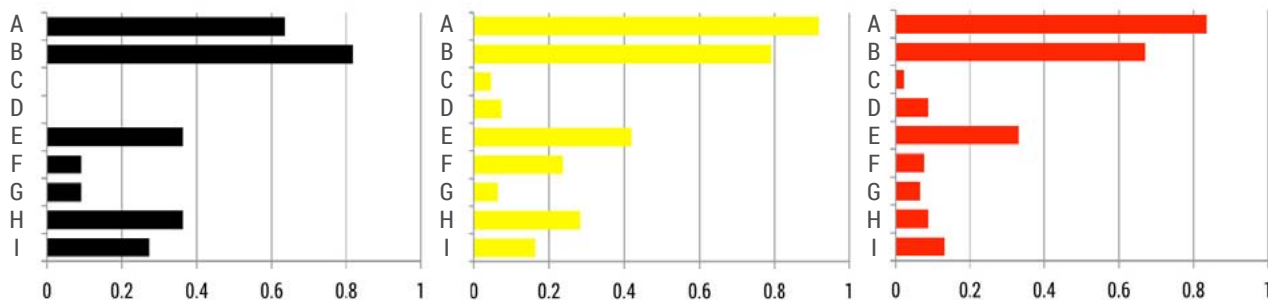
Afgezien van de resultaten trekt één element in het bijzonder de aandacht: de aanleg van een bloemenweide. Inderdaad, de hoge scores geven aan dat de gemeenten vandaag hun kijk op pesticiden veranderen, de burgers waarschijnlijk ook, door meer plaats te gunnen aan de natuur in de openbare ruimten. Deze acceptatie was een paar jaar geleden nog niet zo vanzelfsprekend, als we afgaan op het rapport van het Waals Gewest van 2012 over de waarneming van spontane vegetatie in de openbare ruimte³ en de feedback van bepaalde gemeenten hierover. Een verandering in perceptie over de plaats van de natuur in de stad is ook op komst.

- A Vermijden van onnodige verharding
- B Integratie van groen bij verharding
- C Gebruik van bodembedekkers
- D Gebruik van hakselhout of mulch
- E Inzaaien van het terrein
- F Aanleg van bloemenweide
- G Gebruik van worteldoek
- H Complete heraanleg van het terrein
- I Anders

³) Het Franstalige rapport kan worden geraadpleegd via de volgende link:

http://www.gestiondifferenciee.be/files/nouveautes_du_Pole/Resultats_complets-enquete_perception_veg_spontanee-Wallonie.pdf

4 Welke alternatieve bestrijdingsmethode(n) past u toe? (meerdere antwoorden mogelijk)

We nemen een gelijkaardige tendens waar bij de drie gewesten: de voorkeur ligt bij mechanische middelen, zoals borstelen en de maaien.

De populairste thermische oplossing is stootbranden. Voor Brussel Hoofdstedelijk Gewest wordt dit alternatief gebruikt, evenals heet water.

Tabel n°2 bevat de vragen over de schaal van gebruik (klein-/grootschalig) en het soort beheer (eigen/uitbesteed) van de alternatieve methoden.

● Brussel
● Vlaanderen
● Wallonië

A Borstelen
B Maaien
C Waterstraal
D Hoge druk reiniger
E Stootbranden
F Hetelucht
G Infrarood
H Heet water
I stomen + hete stuim

Tabel 2 de schaal van het gebruik en soort beheersmethode per gewest

	Kleinschalig	Grootschalig	Beide schalen*	In eigen beheer	Uitbesteed	Beide soorten beheer*
Brussel	10	6	6	11	2	2
Vlaanderen	94	67	53	100	36	27
Wallonië	71	66	51	87	10	10

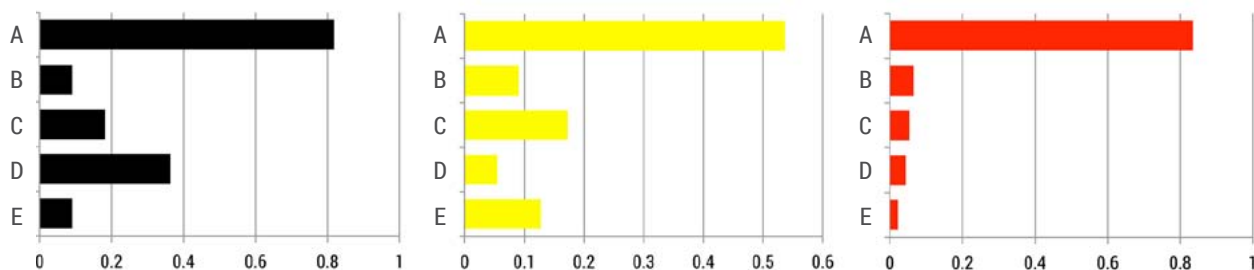
*Gemeenten die twee antwoorden aanvinkten

In de 3 gewesten worden meer alternatieve methoden gebruikt voor het bestrijden van ongewenste planten op kleine schaal, maar veel gemeenten beheren dit zowel op kleine als op grote schaal. Gemeente die kleinschalige methoden gebruiken, passen praktijken toe zoals schoffelen of een kleine brander. Terwijl ze voor een grootschalig beheer machines gebruiken.

Wat eigen of extern beheer betreft, is de vaststelling ook vergelijkbaar voor de drie gewesten, maar de resultaten zijn uitgesprokener. Inderdaad, een overgrote meerderheid van de gemeenten verkiest om zelf alternatieve methoden toe te passen en slechts weinig onder hen zullen bij alternatieve methoden uitbesteden.

5 Wanneer u geen gebruik maakt van pesticiden, hoe bestrijdt u dan bepaalde schadelijke insectensoorten?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Vanwege de problematiek van de schadelijke

insecten zonder het gebruik van synthetische pesticiden, neigen de gemeenten tot eenzelfde praktijk, namelijk geen verdelging en zo laten ze de schadelijke insecten in leven. De cijfers zijn meer uitgesproken voor het Waals en Brussels Gewest, waar ze meer dan 80% bedragen. Terwijl dit in Vlaanderen 50% bedraagt. Een ander middel dat ook aanzienlijk gebruikt wordt door de Brusselse gemeenten is de geïntegreerde bestrijding. Voor dit gewest zien we twee gemeenten die gebruik maken van biologische bestrijdingsmiddelen.

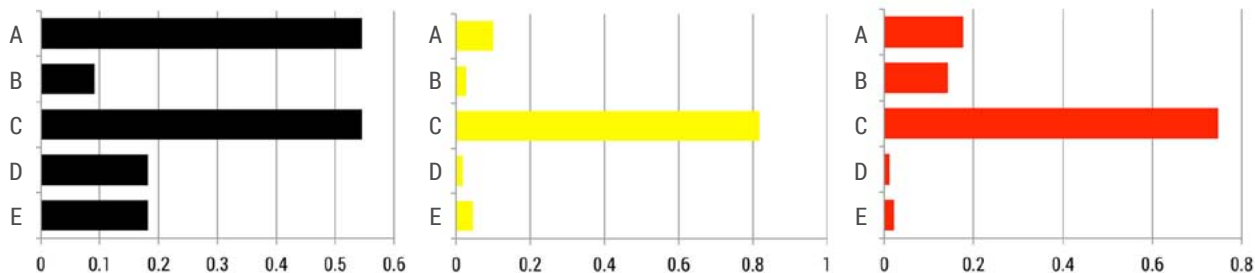
- Brussel
- Vlaanderen
- Wallonië

- A Geen verdelging
- B Vallen plaatsen
- C "Biologische" bestrijdingsmiddelen
- D Geïntegreerde bestrijding
- E Andere preventieve methoden

Bij deze kwestie wensen we te benadrukken dat de antwoorden betrekking hadden op "wanneer de gemeenten geen pesticiden gebruiken". Bijgevolg zouden er ook gemeenten kunnen antwoorden "geen verdelging", terwijl ze eigenlijk wel pesticiden gebruiken.

6 Welke alternatieve bestrijdingsmethode(n) gebruikt u tegen bepaalde insecten, zoals wespen?

(meerdere antwoorden mogelijk)

De problematiek van de bestrijding van bepaalde insecten, zoals wespen, wordt op gelijkaardige wijze opgelost in Vlaanderen (82%) en Wallonië (68%). De Vlaamse gemeenten vertrouwen deze vorm van bestrijding toe aan de brandweer. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vinden we dezelfde keuze terug, naast geen verdelging, met een gelijkaardige score van 45,5%.

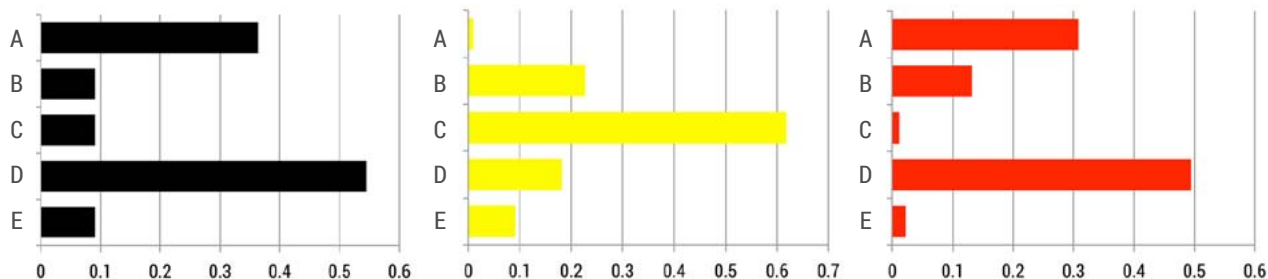
● Brussel
● Vlaanderen
● Wallonië

A Geen verdelging
B Geen verdelging, behalve in de nabijheid van kinderen
C Bestrijding gebeurt door de brandweer
D Vallen plaatsen
E Andere

7

Wanneer u geen gebruik maakt van pesticiden, hoe bestrijdt u dan bepaalde plagen (ratten, muizen, ...)?

(meerdere antwoorden mogelijk)

Voor plaagbestrijding doen Wallonië en Brussel beroep op een extern bedrijf of besluiten ze niet tussen te komen. Wat de antwoorden in Vlaanderen betreft, is er een andere volgorde. Eerst kiest een grote meerderheid (60%) voor een geïntegreerde bestrijding en op de tweede plaats voor vallen plaatsen, met iets meer dan 20%. We vinden bestrijding door een extern bedrijf slechts op de derde plaats terug als alternatief middel ($\pm 18\%$), in tegenstelling tot de andere twee gewesten.

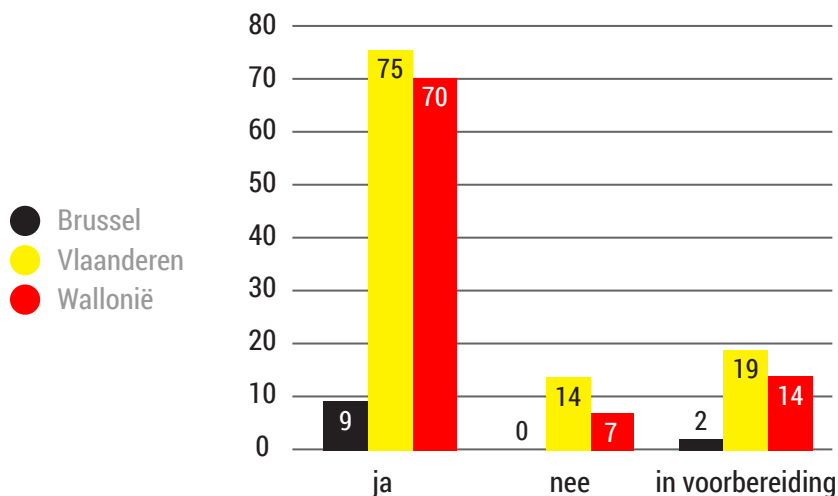
- Brussel
- Vlaanderen
- Wallonië

- A Geen bestrijding
- B Vallen plaatsen
- C Geïntegreerde bestrijding
- D Bestrijding door een extern bedrijf
- E Andere preventieve methoden

Hierbij moet worden opgemerkt dat bestrijding door een extern bedrijf of geïntegreerde bestrijding een gebruik van pesticiden kan inhouden.

8 Heeft u onderhouds- en beheerspraktijken van groene zones opgezet ten gunste van bijen en wilde bestuivers?

(antwoord met één keuzemogelijkheid)

Verdeling van de antwoorden bij gewesten

De meerderheid van de gemeenten heeft of staat op het punt praktijken op stand te brengen ten gunste van bijen en wilde bestuivers, zoals: bloemenweiden, drachtplanten en inheemse planten, insectenhôtels of laattijdig maaien. Sinds enkele jaren zijn er verschillende initiatieven ontstaan, afkomstig van burgers, de politiek of verenigingen, om de aanwezigheid van bestuivers te bevorderen⁴. Er bestaan verschillende plannen ten gunste van bestuivers of voor hun integratie, aangedreven door de drie gewesten. Het “Plan Maya”⁵ van het Waals Gewest, het Charter voor bij-vriendelijke gemeenten van het Vlaams Gewest⁶ of het Natuurplan⁷ in Brussel.

4) Advies voor het bevorderen van de aanwezigheid van bijen en wilde bestuivers, zie Hoofdstuk 2, punt 8 in het deel Verhalen & Voorbeelden:

<http://www.gif-vrije-gemeenten.info/verhalen-voorbeelden>

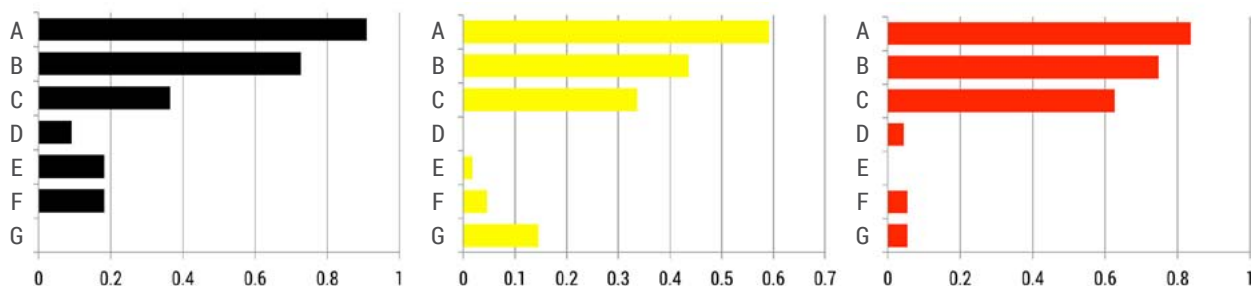
5) Omschrijving van het “Plan Maya” via deze link : <http://biodiversite.wallonie.be/fr/plan-maya.html?IDC=5617>

6) De inhoud van het charter vindt u hier terug:

<http://www.konvib.be/images/stories/nieuws/charter%20bij%20vriendelijke%20gemeente.pdf>

7) Het gedetailleerde Natuurplan: http://document.leefmilieu.brussels/opac_css/elecfile/ProjetNAPLAN-nl.PDF?langtype=2067

9 Wordt u geconfronteerd met woekerende (invasieve) planten? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

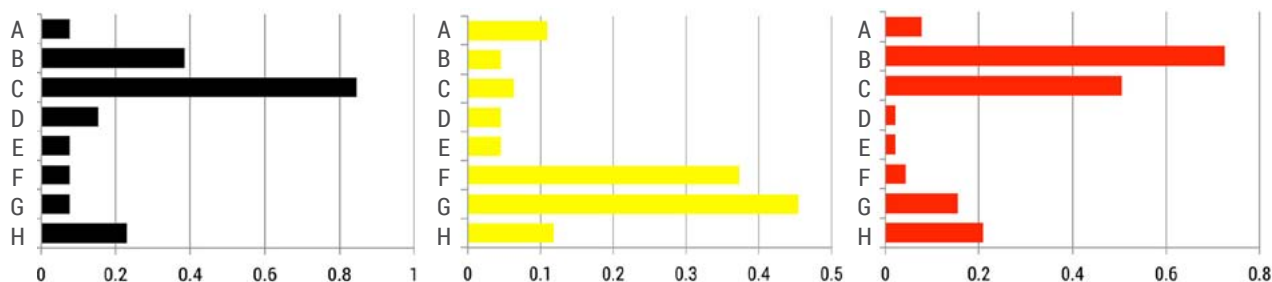

Zoals we kunnen zien, staan bijna alle gemeenten voor het probleem van invasieve planten, in het bijzonder de Japanse duizendknoop, de Reuzenberenklauw en Reuzenbalsamien.

● Brussel
● Vlaanderen
● Wallonië

A Japanse duizendknoop
B Reuzenberenklauw
C Reuzenbalsamien
D Amerikaanse vogelkers
E Rhododendron
F Valse acacia (Robinia)
G Andere

10 Welke bestrijdingsmethode(n) heeft u geïmplementeerd tegen invasieve planten? (meerdere antwoorden mogelijk)

Bij het lezen van deze grafieken lijkt het dat Vlaanderen invasieve plantsoorten bestrijdt met chemische middelen (verstuiving of injectering van fytofarmaceutische producten) en dat Wallonië en Brussel kiezen voor mechanische methoden (uittrekken en maaien).

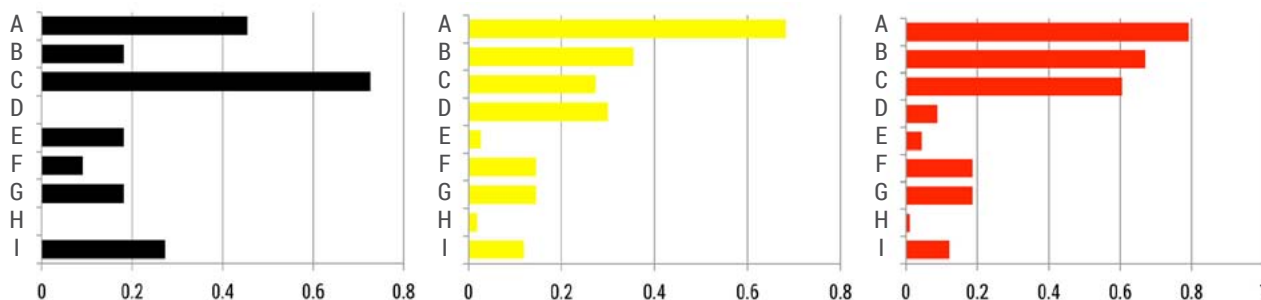
● Brussel
● Vlaanderen
● Wallonië

A Geen bestrijding
B Uittrekken tot de wortel
C Maaien
D Dieptebewerking
E Begrazing
F PPP: verstuiving
G PPP: injectering
H Andere

De drie gewestelijke wetgevingen laten het gebruik van pesticiden nog toe, voor bepaalde problemen, aan de hand van uitzondering (zie punt 2 hierboven). We merken dat bepaalde gemeenten fytofarmaceutische producten ("Phytopharmaceutical Products"- PPP) verkiezen, door verstuiving of injectie, om invasieve planten te verwijderen, terwijl ze zichzelf bestempelen als pesticidevrije gemeenten. Dit is het geval voor 56 van de 77 Vlaamse gemeenten die verklaarden geen pesticiden meer te gebruiken. Ze hebben weliswaar gelijk om zich als zodanig te verklaren, aangezien het wettelijk is toegestaan. Desondanks vrezen we dat dit soort uitzonderingen in de toekomst de norm zouden worden en aldus de mogelijkheid zouden laten aan de gemeenten om pesticiden te gebruiken. Overigens bestaan er alternatieve bestrijdingsmethoden voor invasieve planten⁸.

8) Oplossingen voor het verwijderen van invasieve uitheemse planten worden toegelicht in Hoofdstuk 3, punt 12 in het deel Verhalen & Voorbeelden: <http://www.gif-vrije-gemeenten.info/verhalen-voorbeelden>

11 Welke terreinen vormen het grootste probleem voor een pesticidevrij beheer? (meerdere antwoorden mogelijk)

Begraafplaatsen, sportvelden en niet opgevoegde straatstenen zijn problematisch voor de drie gewesten⁹. Voor de twee grote gewesten, het Vlaams en Waals Gewest, is het allereerst in begraafplaatsen, tussen de zerken, waar de meeste ongewenste onkruidvorming voorkomt, namelijk boven de 70%. Vervolgens staat “op de paden” op de tweede plaats. Deze vaststelling is meer uitgesproken in het Waals Gewest (ongeveer 67%) dan bij Vlaanderen (ongeveer 35%). Daarna, in dezelfde orde van omvang, zien we niet opgevoegde straatstenen. Toch zijn voor Vlaanderen sportvelden met natuurgras licht problematischer dan straatstenen.

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn het eerst niet opgevoegde straatstenen die een probleem vormen qua ongewenste onkruidvorming en daarna begraafplaatsen, ook eerst tussen de zerken en dan op de paden.

- A Begraafplaats - tussen de zerken in
- B Begraafplaats - op de paden
- C Niet opgevoegde straatstenen (kasseien/stoep)
- D Sportveld - natuurgras
- E Sportveld - kunstgras
- F Sportveld - Grind
- G Sportveld - Dolomiet
- H Sportveld - andere
- I Andere

9) Oplossingen voor het onderhoud van begraafplaatsen staan in Hoofdstuk 3, punt 13 van het deel Verhalen & Voorbeelden: <http://www.gif-vrije-gemeenten.info/verhalen-voorbeelden>

12 Perceptie van het werk dat de gemeente verricht voor de vermindering van het pesticidgebruik

Tabel 3 Informeert uw stad/gemeente zich actief over alternatieven die in andere steden/gemeenten aangewend worden?

	Wallonië	Brussel Hoofdstedelijk Gewest	Vlaanderen
Vaak	46	5	39
Af en toe	38	4	60
Zelden	6	2	8
Nooit	0	0	3
	90	11	110

Tabel 4 Denkt u meer te doen dan andere steden/gemeenten wat betreft het reduceren van het pesticidgebruik?

	Wallonië	Brussel Hoofdstedelijk Gewest	Vlaanderen
Ja	21	2	22
Nee	22	4	38
Geen mening	48	5	50
	91	11	110

Wij voegen de laatste twee vragen samen in één punt, aangezien ze de mening van de gemeenten weer-geven over het pesticidevrije beheer van hun openbare ruimten. We stellen allereerst vast, aan de hand van Tabel n°3, dat een groot aantal gemeenten zich minstens af en toe informeert over alternatieve methoden die gebruikt worden in andere gemeenten. Bijgevolg bestaat er een uitwisseling van informatie tussen de gemeenten, ten minste zo nu en dan, over de bestaande ecologische technieken. Verder merken we in Tabel n°4 op dat ongeveer 25% van de gemeenten van elk gewest het gevoel heeft meer te doen voor de verminde-ring van het pesticidgebruik, vergeleken met de anderen, wat in onze ogen een aanmoedigend resultaat is.

CONCLUSIE

Onze enquête toont aan dat 60% van de respondenten zegt een “pesticidevrije gemeente” te zijn en dat de voornaamste reden hiervoor de naleving van de wettelijke bepalingen is. Bijgevolg worden er alternatieve middelen en gereedschap aangewend voor onkruidbestrijding, zoals bodembedekkers en houthaksel of borstels en grasmaaiers.

Daarbij is er ook sinds een aantal jaren een groeiend aantal gemeenten die een gedifferentieerd beheer toepassen op hun territorium, of ze nu als pesticidevrije gemeente beschouwd worden of niet. Daarnaast wisselen gemeenten onderling informatie en ervaringen uit met alternatieve methoden. De bewustwording van de pesticideproblematiek en de noodzaak voor een ander en beheer van gemeentelijke zones zijn zeer actuele onderwerpen in België.

Desondanks worden gemeenten soms geconfronteerd met drie onderhoudsproblemen, waardoor ze beroep moeten doen op pesticiden. Ten eerste, de bestrijding van insecten, wespen of schadelijke insecten. Ten tweede, invasieve uitheemse plantsoorten. En ten derde, bepaalde probleemzones, zoals begraafplaatsen of niet opgevoegde straatstenen. We moeten derhalve zeer oplettend blijven wat betreft deze problemen. De huidige (of toekomstige) afwijkingen maken het inderdaad mogelijk om chemische stoffen te gebruiken in specifieke gevallen. Deze afwijkingen moeten beschouwd worden als een overgangsmaatregel naar een volledige nul-pesticiden-situatie. En men moet voorkomen dat die afwijkingen de regel zullen worden. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van voorlichtings- en communicatiecampagnes over de bestaande alternatieve methoden en hun voordelen, die ter beschikking staan van iedereen. Want, in tegenstelling tot wat men zou kunnen denken, blijven pesticiden nog zeer aanwezig in de gemeenten..

Pesticide
Action
Network
Europe

